

RBU

Riksförbundet för Rörelsehindrade Barn och Ungdomar

Socialdepartementet
s.registrator@regeringskansliet.se
s.sf@regeringskansliet.se

Diarienummer: S2015/07492/SF

Stockholm den 29 februari 2016

RBU:s yttrande över promemorian Reformerade stöd till barn och vuxna med funktionsnedsättning (Ds 2015:58)

Riksförbundet för Rörelsehindrade Barn och Ungdomar (RBU) är en organisation som främst inriktar sig på barn- och familjefrågor. Förbundets medlemmar är barn och ungdomar med rörelsehinder och deras familjer. Förbundet har ca 11 000 medlemmar. Förbundet, som grundades 1955, företräder familjer med barn och unga med cerebral pares (cp), flerfunktionshinder, kortväxthet, medfödd benskörhet (osteogenesis imperfecta, oi), muskelsjukdomar, plexus brachialis, Prader-Willis syndrom, ryggmärgsbräck, hydrocefalus och adhd.

RBU:s allmänna synpunkter på förslagen

En översyn har gjorts av regler och tillämpning av socialförsäkringsförmånerna handikappersättning och vårdbidrag. Målet för översynen har varit att åstadkomma ett mer sammanhållet system för ersättning till personer med funktionsnedsättning.

RBU stödjer det grundläggande förslaget i promemorian som innebär att vårdbidrag och handikappersättning avskaffas och att istället omvårdnadsbidrag och merkostnadsersättning vid funktionsnedsättning införs som nya ersättningar. RBU stödjer också förslaget att införa en rätt att förkorta normalarbetstid för föräldrar till barn för vilka omvårdnadsbidrag utgår, men anser att en bättre reform hade varit att införa ett system som möjliggör en högre grad av inkomstbortfallskompensation.

Förslagen beräknas ge en besparing för staten på omkring 60 miljoner kronor per år. RBU vill i detta sammanhang understryka att vi inte ser att samhällets totala engagemang för våra medlemsgrupper idag är tillräckligt, varför vi motsätter oss en eventuell ekonomisk neddragning på detta område.

Omvårdnadsbidrag

RBU har inget att erinra mot grundtanken att ersätta vård och tillsynsdelen i det nuvarande vårdbidraget med ett nytt renodlat omvårdnadsbidrag. Förhoppningsvis kan detta leda till en större tydlighet och transparens än vad som är fallet idag.

Några delar i förslaget är vi dock oroade över. Det gäller bland annat hänvisningen till begreppet normalt föräldraansvar som vi i andra sammanhang, inte minst i assistansersättningen, har dåliga erfarenheter av. Problemet är att det många gånger är svårt, för att inte säga omöjligt, att göra en rättvis jämförelse av de extra behov som ett barn med funktionsnedsättning kan ha, jämfört med de behov som normalt finns hos andra barn. I behandlingen av en ansökan om omvårdnadsbidrag är det därför av yttersta vikt att lyssna och ta till sig av vad den sökande beskriver.

Vidare vill vi understryka vikten av det vi uppfattar sägs i promemorian angående förhållandet mellan omvårdnadsbidraget och andra ersättningar såsom exempelvis assistansersättning. Här måste det även fortsättningsvis vara så som det är idag, att det är den sökande som själv väljer vilka behov man söker assistansersättning för och vad man söker omvårdnadsbidrag för. Särskilt det som beskrivs i kriterierna för att kunna beviljas omvårdnadsbidrag med den högsta nivån är sådant som många gånger ligger till grund för beslut om personlig assistans. RBU kan under inga omständigheter acceptera en glidning från att tillgodoseendet av dessa behov ska vara assistansgrundande till att överföras till vårdnadshavaren genom ett beslut om omvårdnadsbidrag.

Rätt att förkorta normalarbetstid

RBU välkomnar förslaget om en lagstadgad rätt för föräldrar till barn med funktionsnedsättning att minska sin arbetstid med upp till 25 procent i likhet med vad som idag gäller för barn upp till åtta år. Detta är något som under lång tid har efterfrågats av föräldrar till barn med funktionsnedsättning och en fråga som RBU därför har drivit aktivt sedan många år. Det är tyvärr en realitet att den extra vård som barn med funktionsnedsättning ofta behöver gör det svårt eller omöjligt för föräldrar att kunna arbeta heltid. RBU är därför positivt till förslaget, men hade ännu hellre sett ett förslag som i större utsträckning kompenserade för faktisk eller förväntad minskning av arbetsinkomst än vad omvårdnadsbidraget kan göra. Vi vill också i detta sammanhang understryka att det är ett underbetyg till samhällets stöd i stort till dessa familjer att behovet av att gå ner i arbetstid finns.

Merkostnadsersättning

RBU ställer sig positivt till att antalet nivåer i merkostnadsersättningen föreslås utökas från dagens tre (handikappersättning) till fem. Detta gör också att det totala spannet mellan lägsta och högsta nivå blir något större samtidigt som stegen mellan de respektive nivåerna minskas. I samband med att merkostnadsersättningen nu föreslås frikopplas från ersättning för vård- och hjälpbehov finns dock en uppenbar risk för att personer som tidigare har varit beviljade ersättning på grund av en kombination av dessa nu inte längre kommer att nå upp till den lägsta nivån och därmed inte får någon ersättning alls för sina merkostnader. RBU förordar därför att den nedre gränsen sätts till 20 % av prisbasbeloppet istället för 30 %. Det finns även personer som idag inte fullt ersätts för sina merkostnader på grund av funktionsnedsättning eftersom dessa övergår den högsta ersättningsbara nivån. RBU anser därför att även den övre delen av skalan borde flyttas upp så att fler personer kan få sina faktiska merkostnader ersatta.

RBU vill understryka det som sägs i promemorian avseende att de olika specifika merkostnaderna endast ska tjäna som exempel. Om lagstiftaren går vidare med förslagen bör detta även markeras tydligt i propositionstext. Vi ser en uppenbar risk att den exemplifierande beskrivningen annars kan komma att ses som uttömmande lista på vilka merkostnader som kan ersättas.

Samtidigt noterar och välkomnar RBU att arbetsgruppen fört in en särskild skrivning där merkostnader för lek och fritid nämns som ett exempel på merkostnader för övriga ändamål. Detta är mycket bra eftersom just lek och fritid är en viktig del av barns utveckling och många familjer har stora merkostnader på detta område.

Angående förslaget att endast skäligen merkostnader ska ersättas anser RBU att det måste sättas stor tilltro till vad den enskilde uppger avseende merkostnader. Förslaget att ge Försäkringskassan i uppdrag att utarbeta ett nationellt stöd för bedömningen av vad som utgör en skälig kostnad kan vara ett bra steg mot likvärdiga bedömningar, men det är viktigt att det finns en lyhördhet inför att behandla alla sökande av merkostnadsersättning utifrån deras individuella behov.

För Riksförbundet för Rörelsehindrade Barn och Ungdomar

Maria Persdotter
Förbundsordförande

Henrik Petré
Generalsekreterare